

DESCOBRIM-LES

Què fan les noies que abandonen prematurament els estudis?

Anàlisi de la situació a les Terres de l'Ebre – 1 de desembre de 2023

DESCOBRIM-LES

Què fan les noies que abandonen prematurament els estudis?

Anàlisi de la situació a les Terres de l'Ebre – 1 de desembre de 2023

Amb el suport

ESTRUCTURA DE LA PRESENTACIÓ

1. Presentació del projecte
2. Resultats de les dades de context
3. Resultats de l'enquesta
4. Orientacions

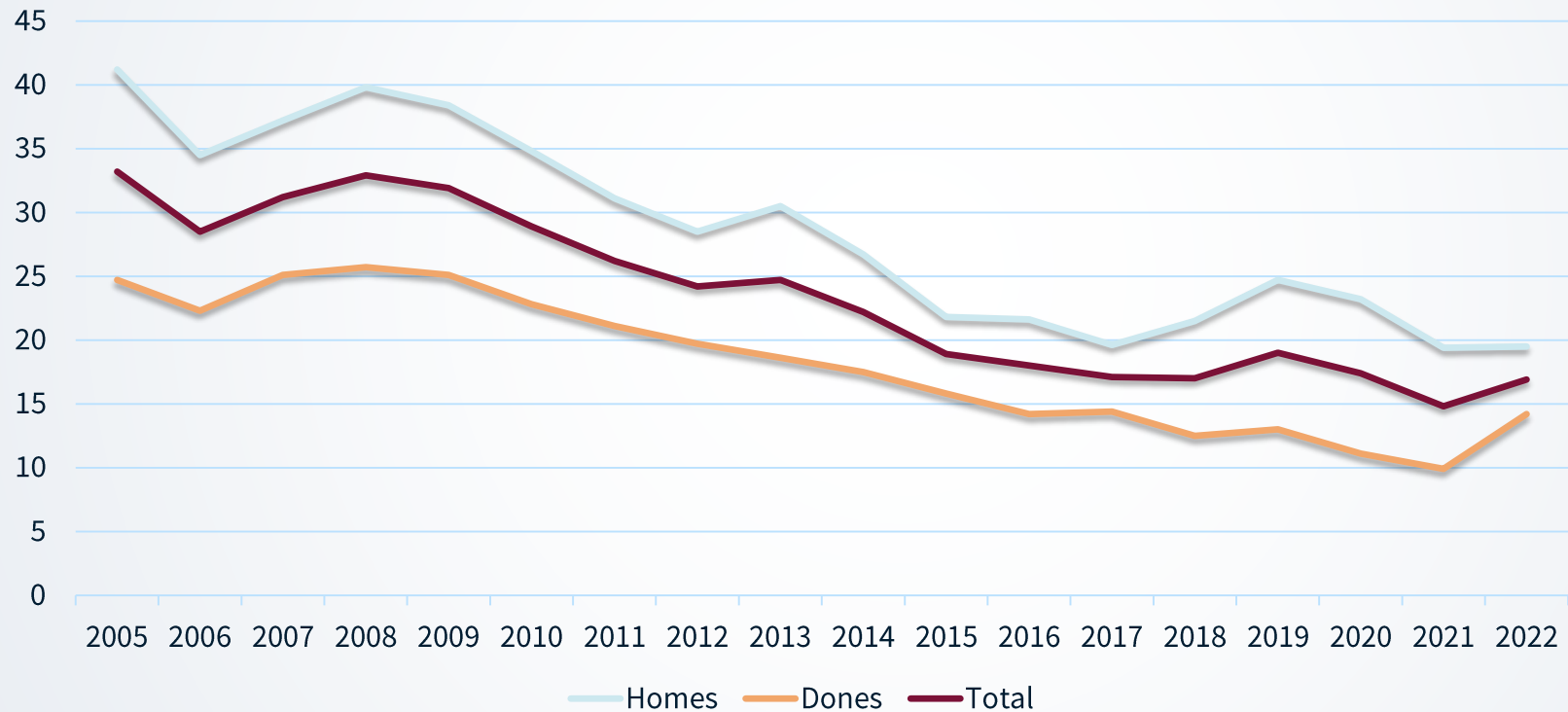

01

PRESENTACIÓ ***PROJECTE***

Abandonament prematur dels estudis, segons sexe. Catalunya 2005-2022

2022

Total: 16,9%

Nois: 19,5%

Noies: 14,2%

L'ABANDONAMENT EDUCATIU

- Cal tenir en compte les conseqüències que té l'abandonament sobre l'**equitat**, la **reproducció de la pobresa**, la **desigualtat social** i les **oportunitats educatives i laborals** de les persones joves.
- Tot i que l'AEP afecta més als nois que a les noies, aquesta masculinització del fenomen, històricament ha **invisibilitzat l'AEP femení** i les seves característiques.
- Caldrà estar atent a l'evolució de les dades ja que en aquest darrer any **l'increment de l'AEP en les noies** (2021: 9,9%; 2022: 14,2%) ha estat superior que en els nois (2021: 19,4%; 2022: 19,5%).
- Són essencials les dades però també els **recursos i eines** al servei de les iniciatives contra l'AEP.
- Cal **reconèixer i posar en valor els projectes i les actuacions** desplegades en la lluita contra l'Abandonament Educatiu Prematur que s'han impulsat en els territoris tant des de les AAPP com des de les entitats.

L'ABANDONAMENT EDUCATIU

<p>Procés <u>multicausal</u></p> 	<p>Resultat d'un procés (caràcter processual) complex i <u>multicausal</u> en el que intervenen diferents factors i contextos (personals, familiars, escolars i comunitaris) en interacció.</p>
<p><u>Interseccionalitat</u></p>	<p>Requereix una mirada holística i <u>interseccional</u>, donat que els factors de desigualtat social que l'expliquen són diversos (origen social, origen migratori, gènere, territori, etc.) i s'articulen en contextos biogràfics singulars.</p>
<p>Trajectòries vitals i educatives</p> 	<p>Requereix ser abordat des d'una perspectiva longitudinal (en el temps), biogràfica i de les transicions (des de les trajectòries educatives i vitals dels i les joves) i de cicle de vida, orientada a la construcció d'un projecte de vida</p>
<p>Discontinuitat, trajectòries no lineals</p>	<p>Cal identificar les trajectòries no lineals que són cada cop més comunes: les discontinuïtats, els abandonaments temporals, els canvis d'estudis i les ruptures definitives amb la formació són particularment freqüents en les vies de "segona oportunitat" i en els itineraris de formació professional.</p>

L'ABANDONAMENT EDUCATIU EN CLAU DE GÈNERE

- Questionar l'abandonament en clau de gènere des de les **hipòtesis d'invisibilització** i la **doble paradoxa**:
  - **Resulta poc visible**, particularment entre aquelles noies joves replegades a l'esfera privada i la reproducció dels rols de gènere.
  - Pel **menor accés a la formació** en programes i recursos de noves oportunitats, i al conjunt de l'oferta formativa disponible per aquests col·lectius.
  - Perquè la **provisió de l'oferta de formació professional** pot ser limitada segons territoris i està **fortament esbiaixada i masculinitzada**.
  - Per les **dificultats d'inserció laboral** que experimenten per la seva concentració en sectors feminitzats, que tendeixen a salaris més baixos i amb menys progressió al llarg de la seva trajectòria laboral.

EL PROJECTE: DESCOBRIM-LES OBJECTIUS

Pregunta inicial: Quin és el nombre i com són (perfils) les noies que abandonen prematurament els estudis a les **Terres de l'Ebre** i quina és l'oferta en les segones oportunitats entre aquest col·lectiu?

01	Contribuir a la prevenció de l'abandonament escolar prematur en noies joves i l'accés a segones oportunitats
02	Millorar la igualtat d'oportunitats entre noies joves que han sofert abandonament escolar prematur
03	Contribuir a la creació d'una xarxa de suports clau identificant referents territorials comuns a l'entorn proper i de referència tant amb la finalitat d'incrementar l'aprenentatge com de millorar la igualtat d'oportunitats
04	Fomentar a la visibilització de les noies joves que presenten situacions de vulnerabilitat i exclusió social a través de l'accés a les segones oportunitats.

EL PROJECTE: DESCOBRIM-LES

METODOLOGIA

Preguntes específiques: En un territori rural com ho és les Terres de l'Ebre, les noies entre 16 i 24 anys que abandonen prematurament els estudis quines necessitats tenen? Hi ha factors específics que contribueixin a explicar l'AEP de les noies en clau de gènere? Com treballar en l'AEP i en la prevenció de l'AEP de les noies? Quins recursos utilitzen? Quins recursos no utilitzen? Com obrim les oportunitats de la comunitat a aquestes noies? Com connectem aquestes noies amb les professions del futur?

Fase 1	Disseny de la investigació i configuració de l'equip tècnic Desembre 2022 – gener 2023
Fase 2	Investigació i estudi de camp Febrer – Maig 2023 <ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi de dades (perfils i serveis) - Definició de perfils de noies - Enquesta noies
Fase 3	Avaluació Juny 2023

02

RESULTATS

DADES DE CONTEXT

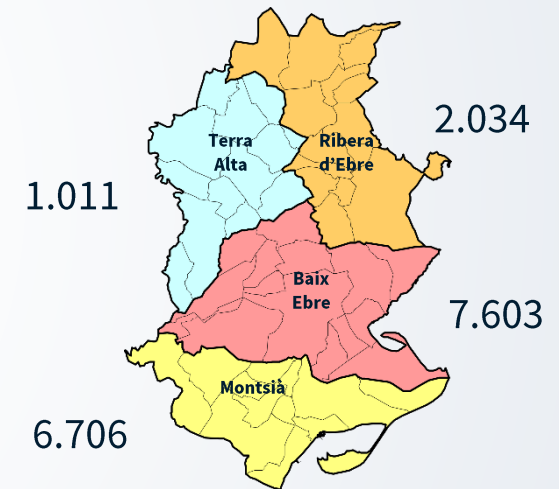

1. Trets bàsics territorials

- 👤 La població total de les Terres de l'Ebre representa el 2,3% de la població de Catalunya
- 👤 El 20,3% de la població de les Terres de l'Ebre té entre 15 i 34 anys. A Catalunya és el 22,7%
- 👤 De la població jove el 47,1% són dones. A Catalunya són el 50,8%
- 👤 El 24,5% de la població jove és estrangera. A Catalunya és el 25,2%

Mapa . Noies de 15 a 34 anys, segons comarca.
Terres de l'Ebre.2022

2. La situació de les persones joves a les Terres de l'Ebre (EJC 2017)

Formació: Més assoliment de l'educació obligatòria però menys estudis universitaris

45,7% població de 15 a 34 anys estudia

8,6% ha abandonat prematurament els estudis

17,4% joves amb estudis universitaris

Ocupació: Menys taxa d'atur, però elevada precarietat laboral

9,4% de taxa d'atur juvenil (15 a 34 anys)

31,3% joves que treballen en categories ocupacionals altes

10,9% joves que treballen en categories ocupacionals baixes

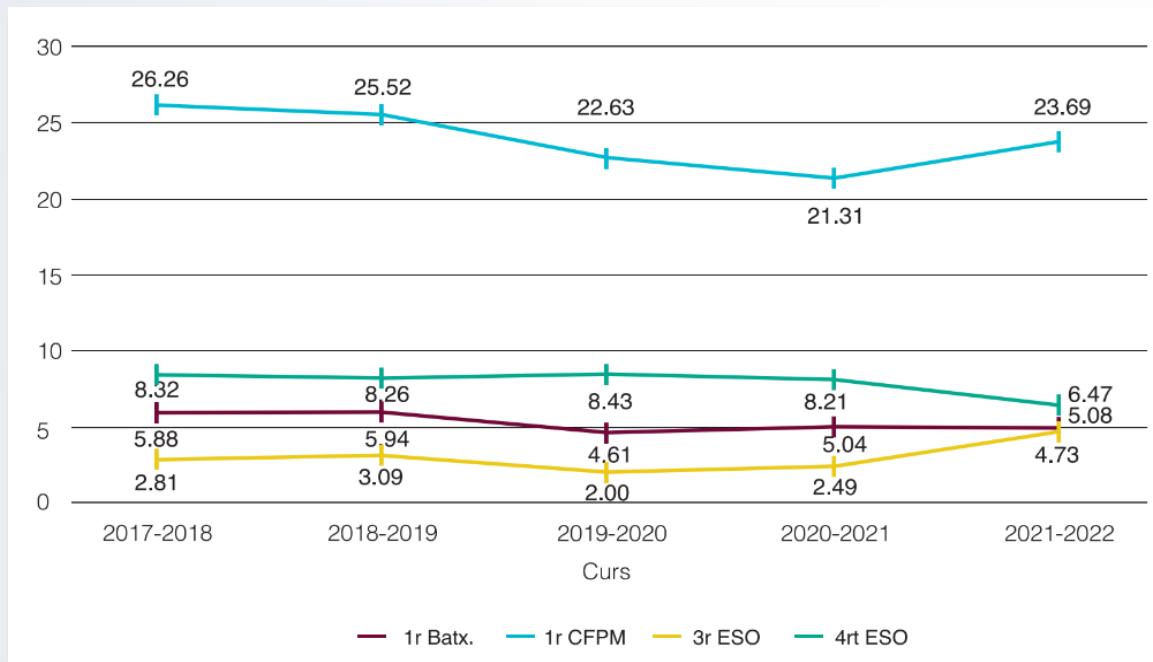

Condicions socioeconòmiques: Elevada taxa de joves en risc de pobresa

49,1% taxa de joves en risc de pobresa

3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Dades de la Cimera contra l'abandonament escolar, Generalitat de Catalunya

Menys abandonament a 3r i 4t d'ESO i 1r de Batxillerat
Més abandonament a 1r de CFGM

3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Estimació de la taxa d'AEP

Taula. Taxa AEP Catalunya i estimació AEP Terres de l'Ebre. 2022

	Catalunya	Terres de l'Ebre	
	18-24 anys	16-24 anys	Estimació
Home	19,5%	8.902	1.736
Dona	14,2%	7.636	1.084
Total	16,9%	16.538	2.795
Font	Dades Idescat		Càlcul

S'estima que hi ha **2.795** persones joves en situació d'AEP,
1.084 són dones

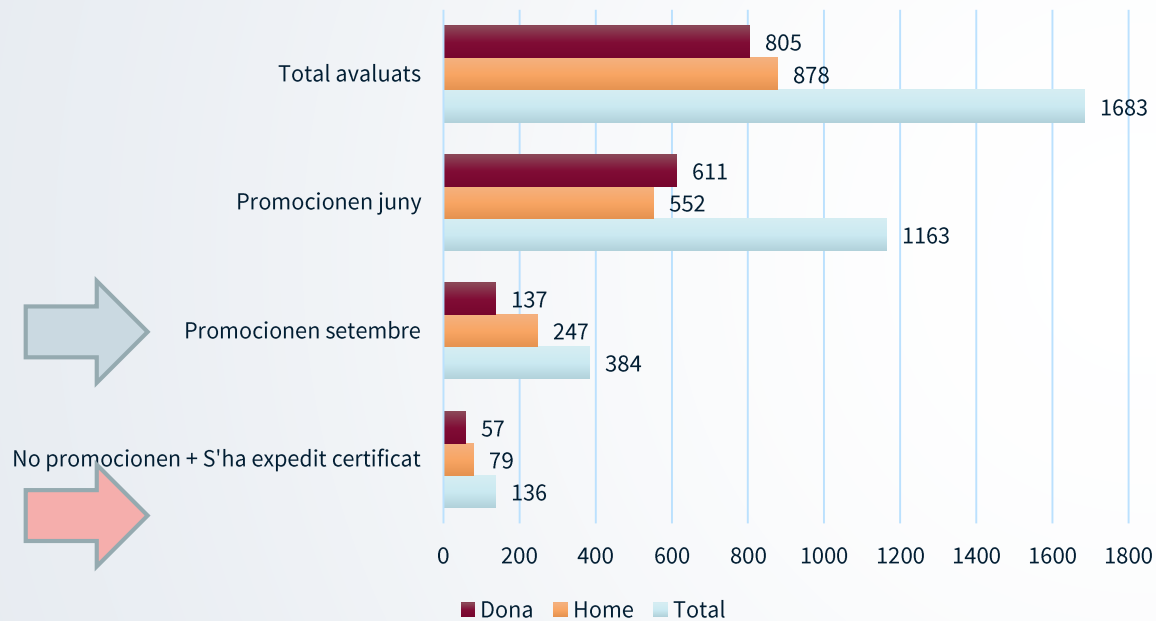
Taula. Estimació AEP comarques de les Terres de l'Ebre. 2022

Comarca	Dona	Home	Total
Baix Ebre	475	776	1.237
Montsià	422	678	1.089
Ribera d'Ebre	126	189	313
Terra Alta	62	93	155
Terres de l'Ebre	1.084	1.736	2.795

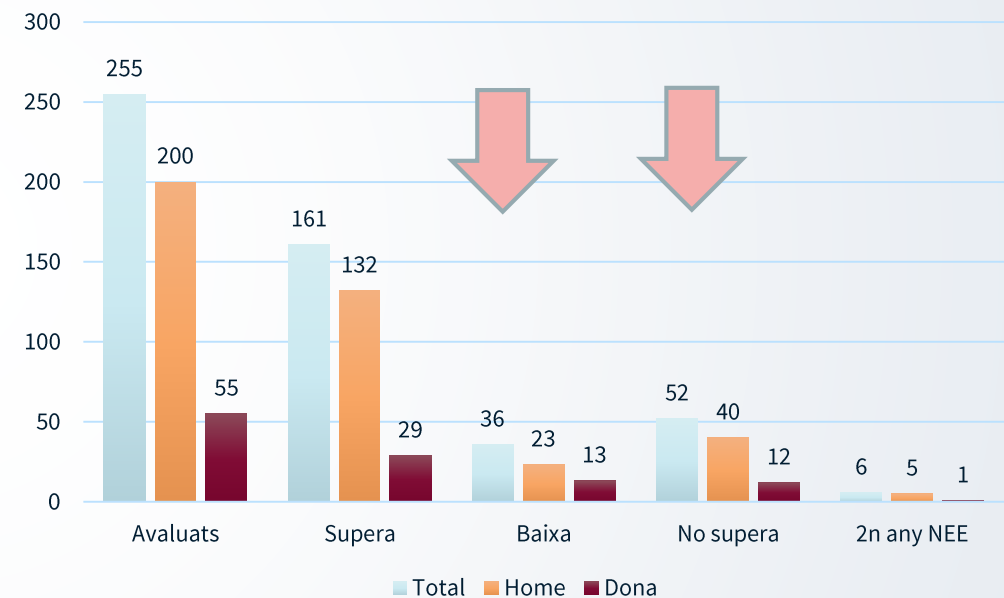
3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Avaluació de l'alumnat de 4t d'ESO i PFI. Curs 2020-2021

Gràfic. Alumnat avaluat de 4t d'ESO per tipus d'avaluació i sexe

4rt d'ESO: El nombre de nois que **promocionen al setembre** és el doble que el de noies

Gràfic. Alumnat avaluat de PFI per tipus d'avaluació i sexe. Curs 2019-2020

PFI: El nombre de nois avaluats és **4 vegades superior** al de noies.

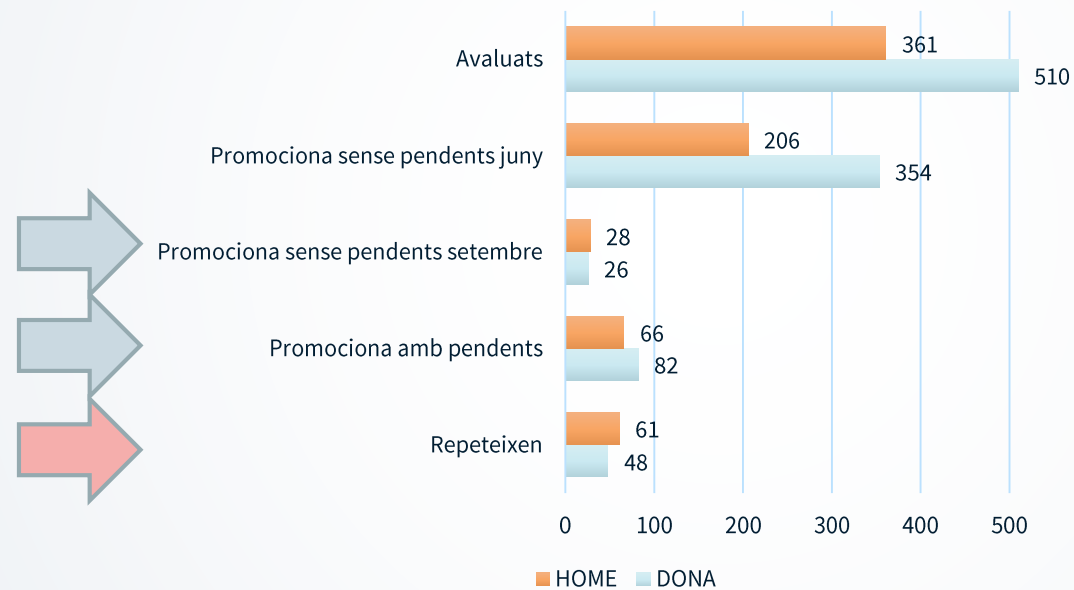
Aproximadament 1 de cada 3 alumnes es **dona de baixa** o **no supera** el PFI

3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Avaluació de l'alumnat de 1r de Batxillerat. Curs 2020-2021

Gràfic. Alumnat de 1r de batxillerat per resultat de l'avaluació i sexe

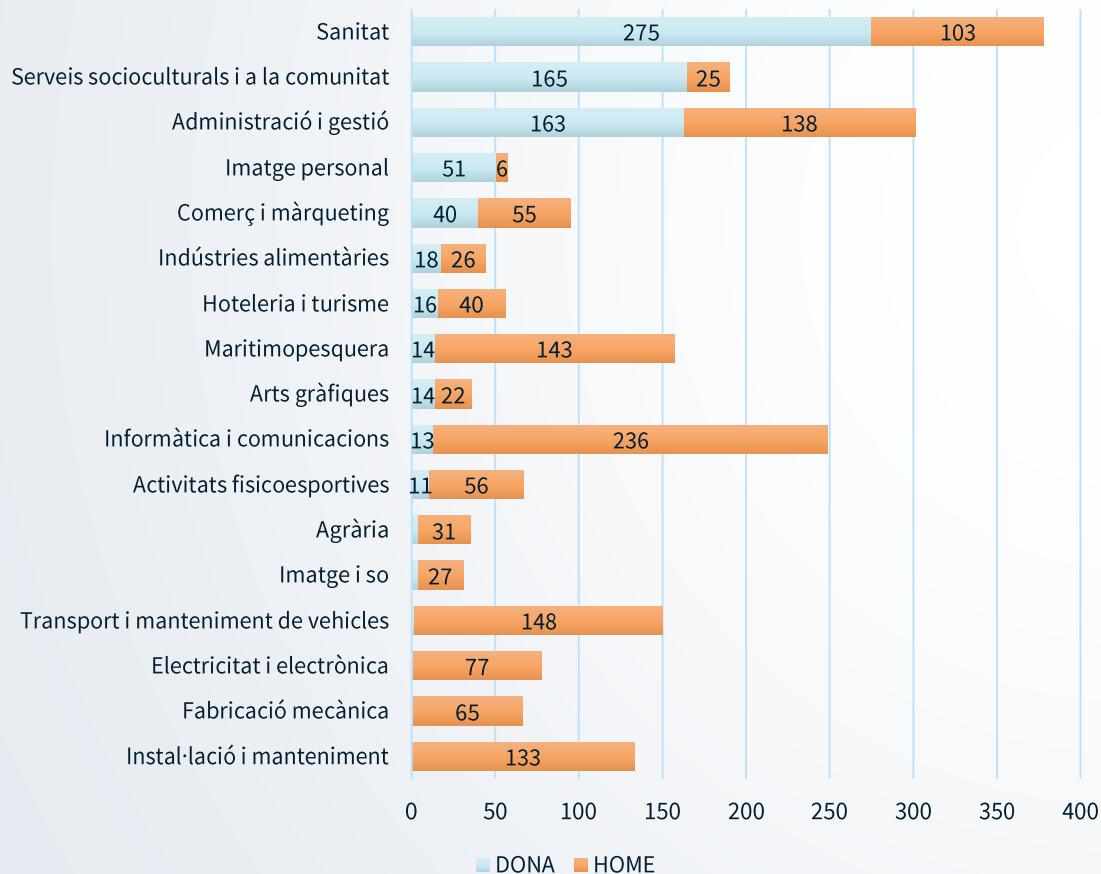

Del total d'avaluats prop del **60% són dones**.
Però ells **repeteixen** més que elles.

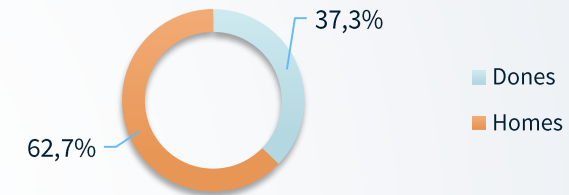

3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Avaluació de l'alumnat de CFGM. Curs 2021-2022

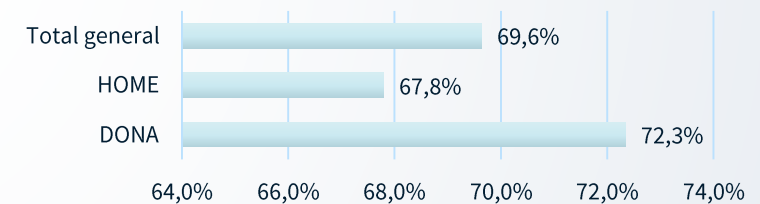
Gràfic. Alumnat de 1r i 2n de CFGM, per tipus d'ensenyament i sexe

Gràfic. Alumnat de 1r i 2n de CFGM segons sexe

Gràfic. Taxa de graduació CFGM segons sexe. Curs 2020-2021

Un **63%** de l'alumnat **són homes**.
Majoria de dones en els **serveis comunitaris i de cures**, i
baixa o nul·la representació en les **CTEM**.
La **taxa de graduació** femenina és superior.

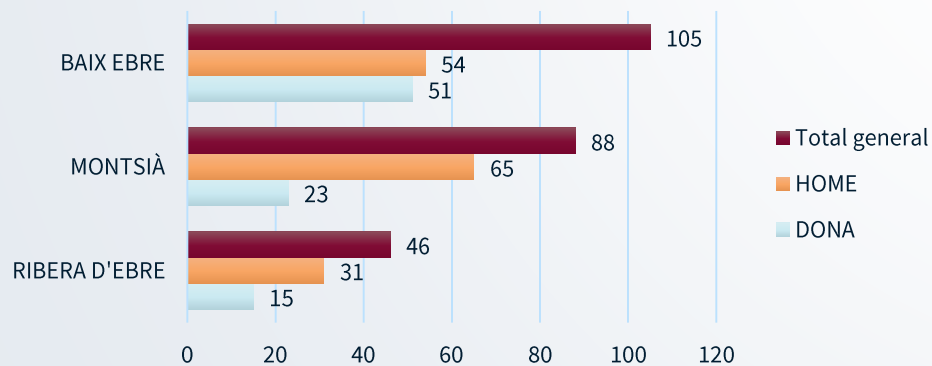

3. L'AEP a les Terres de l'Ebre. Alumnat de les Escoles de Persones Adultes. Curs 2021-2022

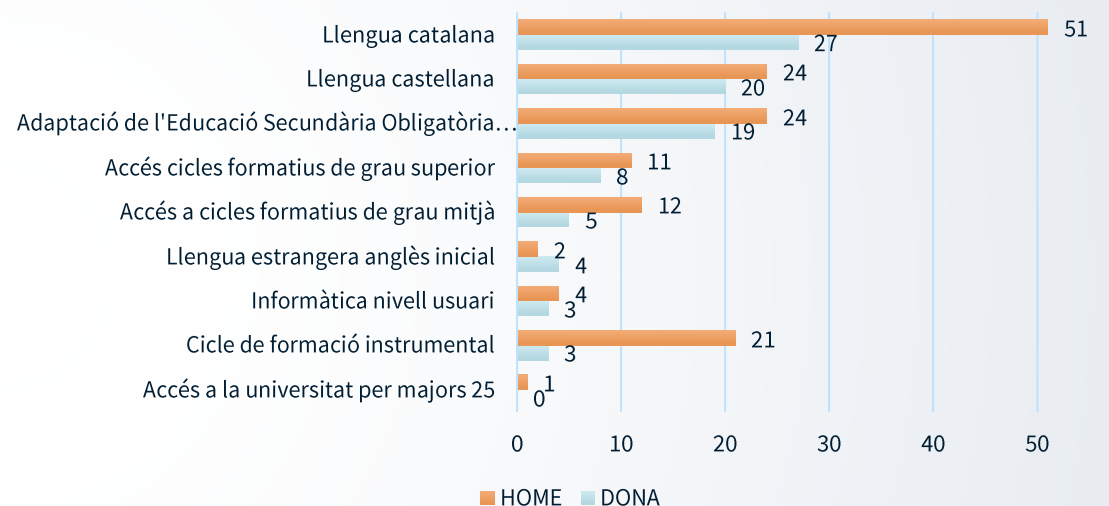
Taula. Alumnat de 16 a 24 anys matriculat a Escoles de Persones Adultes, segons edat

	DONA	HOME	Total
16 anys	1	4	5
17 anys	5	26	31
18 anys	15	51	66
19 anys	17	24	41
20 anys	8	10	18
21 anys	10	8	18
22 anys	12	13	25
23 anys	10	6	16
24 anys	11	8	19
Total	89	150	239

Gràfic. Alumnat (16-24 anys) matriculat a Escoles de Persones Adultes, segons comarques

Gràfic. Alumnat de 16-24 anys matriculat a Formació de persones adultes, per sexe i tipus d'ensenyament

És un alumnat molt **masculinitzat**.
 Hi ha diferències **segons sexe i etapa vital**: més nois amb 16-18 anys, i més noies amb 20-24 anys.
 Hi ha diferències **segons territori**: al Baix Ebre és paritari, però a Montsià i a Ribera Ebre és masculinitzat.
 Els ensenyaments més majoritaris són la **llengua catalana, la castellana i la GESO**.

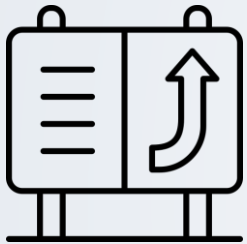
03

RESULTATS ***ENQUESTA***

PERFILS NOIES AEP TERRES EBRE (VISIÓ AGENTS)

Principals perfils de **noies en risc d'AEP**:

- Noies amb famílies en situacions de vulnerabilitat socioeconòmica
- Noies migrades amb molt poca formació prèvia i amb falta de domini de la llengua vehicular.
- Noies amb desmotivació per l'àmbit educatiu.
- Noies amb diverses problemàtiques de salut mental i addiccions.

Principals perfils de **noies en situació d'AEP**:

- Noies amb famílies en situacions de vulnerabilitat socioeconòmica.
- Noies migrades.
- Noies d'ètnia gitana.
- Noies amb desmotivació per l'àmbit educatiu.

QÜESTIONARI A NOIES

TREBALL DE CAMP: MAIG i JUNY 2023

TARGET: Noies entre **16 i 24 anys** que es troben:

- Cursant un **recurs de Noves Oportunitats Educatives: [56+89= 145 noies]**
  - o PFI: Curs 2021-2022, **56 noies**
  - o Escoles Persones Adultes: Curs 2021-2022, **89 noies**
- Vinculades a d'altres **serveis d'atenció** a joves que han **abandonat prematurament els estudis [Estimació: 1.084 noies]**
  - o SOC
  - o Joventut
  - o Salut (Ocell de foc)
  - o Serveis Socials
  - o Altres Serveis ¿?

SUPORT AGENTS TERRITORI

QÜESTIONARI A NOIES

Bloc 1. Informació personal

Any naixement
Sexe
Lloc naixement
Municipi residència
Nivell màxim d'estudis finalitzats
Situació actual → Passen al Bloc 2
Períodes sense estudiar
Valoració sobre deixar estudis en curs per incorporar-se a una feina

Bloc 3. Expectatives

Nivell màxim d'estudis esperat
Probabilitat d'assoliment
Expectatives situació curs vinent
Necessitat d'informació o acompanyament sobre l'oferta d'estudis i itineraris formatius o ocupacional
Coneixement recursos territori
Recursos utilitzats any en curs

Bloc 4. Sobre tu mateixa

Malaltia o discapacitat
Participació en activitats
Treball en feina remunerada
Motiu per treballar
Valoració sobre situació personal

Bloc 5. La família

Persones a la llar
Activitats reproductives
Nivell estudis progenitors
Activitat principal progenitors
Suport estudis progenitors
Expectatives estudis noia progenitors
Recursos estudi: espai
Recursos estudi: connexió i dispositius

Bloc 6. El pas per l'escola i l'institut

Repetició curs primària
Repetició curs secundària
Absentisme
Suport / acompanyament d'aprenentatge addicional
Valoració pas INS
Valoració acompanyament professorat INS
Expectatives estudis noia professorat

Estic estudiant → Passen al Bloc 2.1

No estic estudiant, però vull formar-me → Passen al Bloc 2.2

Estic treballant → Passen al Bloc 2.3

No estic treballant, però busco activament ocupació → Passen al Bloc 2.4

No estudio ni trabajo → Passen al Bloc 3

QÜESTIONARI A NOIES

Estic estudiant → Passen al Bloc 2.1
 No estic estudiant, però vull formar-me → Passen al Bloc 2.2
 Estic treballant → Passen al Bloc 2.3
 No estic treballant, però busco activament ocupació → Passen al Bloc 2.4
 No estudio ni treballo → Passen al Bloc 3

Bloc 2.1. Estudis actuals
Estudis actuals
Centre
Curs
Com va entrar en el centre
És l'opció que volia estudiar?
NO → Què t'hagués agradat fer?
NO → Per què no ho va poder fer?
Informació cursos
Donar a conèixer opcions noves oportunitats
Cursos que falten per a noies
Valoració centre
Valoració figura orientació
Expectatives estudis noia orientador/ora

Bloc 2.2. Vull formar-me
Estudis que vol cursar
Matrícula proper curs
Necessitat informació oferta estudis/itineraris formatius
Recursos utilitzats darrer any
Valoració recursos
Propostes per donar a conèixer recursos
Recursos que falten per a noies

Bloc 2.3. Estic treballant
Ocupació actual
Formació ocupació
Necessitat informació acompanyament formació ocupació
Coneixement recursos
Ús recursos darrer any
Proposta coneixement recursos
Recursos que falten per a noies

Bloc 2.4. Busco ocupació
Inscripció SOC
Rep informació cursos ocupacionals
Necessitat formació ocupació
Coneixement recursos
Ús recursos darrer any
Proposta coneixement recursos
Recursos que falten per a noies

PERFILS

Taula 14. Municipi de residència

Amposta	9
Ràpita, la	6
Sénia, la	6
Alcanar	4
Ametlla de Mar, l'	4
Deltebre	4
Ulldecona	2
Sant Jaume d'Enveja	1
Tortosa	1
Total	37

Font: Elaboració pròpia

Taula 15. Any de naixement

1999	3
2000	2
2001	2
2002	2
2003	2
2004	4
2005	7
2006	10
2007	3
Abans del 1999	1
En blanc	1
Total	37

+ 18 ANYS

Font: Elaboració pròpia

Taula 16. Nivell màxim d'estudis acabats

No he acabat l'educació obligatòria (ESO)	19
Estudis primaris (ESO)	8
Estudis secundaris (Batxillerat, Cicle Formatiu)	5
Escola taller o escola d'adults, PFI o similar	3
Estudis universitaris o superiors	2
Total	37

Font: Elaboració pròpia

- Més **d'una tercera part** de les noies que han contestat l'enquesta declaren que **estan estudiant**, gairebé el doble de les que es troben **en segon lloc**, que son les que **no estan estudiant però volen formar-se**.
- D'entre les persones que han afirmat estar estudiant o estudiant i treballant, **la majoria de dones estan realitzant un PFI (7) o el curs de certificació de l'ESO (4)**.
- De les 7 persones que no estan estudiant però volen formar-se, n'hi ha 4 que pensen fer **matrícula per al curs vinent (2023-2024)** en alguna formació.

EXPECTATIVES EDUCATIVES

INTERÉS FORMATIU

- A la majoria de noies que estan treballant **els agradaria formar-se en la seva ocupació o en alguna altra.**

VALORACIÓ ESTUDIS

- Al ser preguntades per si consideren que és una bona idea deixar els estudis inacabats per incorporar-se a una feina, només 3 persones ha respost que sí, de la resta **la meitat pensen que depèn de la situació i l'altra meitat pensen que no o probablement no.**

EXPECTATIVES POST-OBLIG/ AUTOPERCEPCIÓ

- En relació amb els plans de futur de les noies enquestades, **dues terceres parts volen assolir estudis post-obligatoris**, i la majoria creuen que és bastant probable que ho aconseguixin.

INFORMACIÓ ITINERARIS FORMATIUS

- Dues terceres parts de les noies creuen que s'hauria **d'informar des dels instituts**, i gairebé un 60% pensen que **caldria fer més difusió** dels diferents cursos i formacions.
- Les noies que estudien la **majoria van entrar al centre on estan estudiant (NOE)** a partir de la proposta que els van fer **des de l'Institut** (6) o bé des del **Servei de Joventut** (5).

“En el instituto me comentaron muchas cosas y al venir aquí la primera entrevista también me contaron todo y me enseñaron todo.”

“Per què hem buscat moltes formacions abans de fer aquesta”

“A l'institut, entre altres, encara que tindrien que fer una charla explicant tot, i que tots puguem preguntar els dubtes, ho donen en papers, diuen i expliquen els diferents puestos on pots accedir per traure't la ESO si no l'has pogut acabar quan tocava.”

“Encara no he trobat res.”

FIGURA ORIENTACIÓ

- **Respecte a les persones orientadores** que tenen actualment les noies enquestades, hi ha **unanimitat en la visió positiva que es té d'aquestes figures.**

“Per què vaig parlar amb una orientadora i ella em va resoldre tots els dubtes que tenia”

“La veritat que t'ajuden bastant si fiques de la teva part també.”

“M'encanta”.

“Que és una persona que te fa sentir bé a pesar de lo mal que estàs.”

“Sempre està pendent i es preocupa”

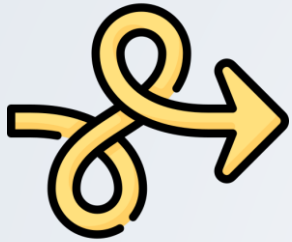
“Són molt gracioses i podem fer classes divertides.”

OFERTA FORMATIVA

MASCULINITZACIÓ

- **La gran majoria (28) consideren que l'oferta de cursos és suficient.**
- Entre les que consideren que no hi ha suficients cursos per a noies, pensen que en falten de l'**àmbit artístic**, de **costura i moda** o de **massatgista**.

TRAJECTÒRIES VITALS I PERSONALS

- **La majoria va repetir algun curs** a secundària i **dues tercers** parts reconeixen haver-se **saltat classe** alguna vegada.
- En relació amb l'**institut**, per a la gran majoria de les noies va ser principalment una **experiència negativa**.
- **No fan activitats d'oci**, però **sí que fan esport** amb diferents freqüències.
- **Una quarta part** de les noies asseguren que tenen **problemes de salut mental**, però no servers.
- **No hi ha una percepció excessivament positiva de les seves capacitats**

“Em sentia desmotivada.”

“Em sentia molt fora de lloc i que no encaixava a cap lloc.”

“No em sentia còmoda.”

“Me costava molt centrar-me”

“La verdad fue una época muy mala que a día de hoy no me gusta nada como fui.”

“No he dejado nunca que los profesores entraran en mi vida personal ni les he tenido la confianza para contarles nada.”

04

PROPOSTA I DEBAT

ORIENTACIONS

1 COORDINACIÓ I CONEIXENÇA DE LA REALITAT

2 PREVENCIÓ AEP

3 NOVES OPORTUNITATS

Genèrica

**Perspectiva
Gènere**

COORDINACIÓ I CONEIXENÇA DE LA REALITAT

- • Realització d'informes anuals de seguiment de l'AEP a partir tant d'estadístiques públiques com de dades dels agents del territori (proporció de dones en situació o risc d'AEP, recull de dades de perfil, causalitat d'aquestes situacions, etc.).
- Registre compartit entre centres educatius i agents de l'administració relacionats de l'evolució acadèmica de les dones en risc o situació d'AEP per facilitar l'actuació prematura.
- • Impuls, en l'àmbit municipal, de models de Ciutat educadora **amb perspectiva de gènere**, facilitant la coordinació entre els diversos agents educatius i la detecció precoç de situacions vinculades amb l'AEP.

PREVENCIÓ AEP (I)

- Impuls de projectes de prevenció de les violències masclistes i l'assetjament escolar. Revisió si s'escau dels protocols de prevenció d'aquestes violències en l'àmbit educatiu.
- Programes de foment de la gestió emocional i eines per a la gestió de conflictes.
- Programes de capacitació per a professionals dels centres educatius i famílies per a un acompanyament de l'**alumna** en el seu itinerari acadèmic.
- Desplegament de programes d'orientació acadèmica personalitzada **amb perspectiva de gènere**: exploració d'itineraris acadèmics a partir de la identificació d'interessos i/o treball per a la superació de dificultats i reptes de l'itinerari escollit.

PREVENCIÓ AEP (II)

- Programa de mentoria per a **noies en risc d'AEP**: acompanyament i orientació per part de models d'èxit que hagin partit de situacions d'AEP similars.
  - Incorporació d'agents de prevenció de l'AEP als centres educatius: que poden realitzar actuacions en el conjunt del grup classe (per exemple per a la millora de la convivència, l'abordatge d'una problemàtica detectada, etc.) o facilitar suport individual a alumnes. Poden ser sol·licitats tant pel tutor/a o directament per l'alumnat.
  - El foment de les ciutats educatives, que ha de servir també per a establir una xarxa d'agents (centres educatius, serveis municipals, comerços, associacions veïnals, entitats d'educació en el lleure, etc.) que puguin contribuir a la detecció de persones en risc d'AEP.
-
- Actuacions de millora de les condicions d'accés a la formació: facilitar la compaginació de la formació amb tasques de cures o laborals, millora de l'oferta de transport públic als centres educatius (especialment si es requereix un desplaçament entre municipis) i creació d'itineraris segurs, etc.

NOVES OPORTUNITATS

- Incorporació de la **perspectiva de gènere en la formulació de l'oferta formativa** de recursos com els PFI, escoles d'adults, tallers formatius, etc.: formulació de l'oferta educativa a partir dels interessos i les motivacions detectades, atenent de manera específica la perspectiva aportada per les dones joves.

- Programes d'atenció integral a les joves en situació d'AEP: acompanyament personalitzat encarat al disseny de l'itinerari personal. Iniciatives que compaginen l'orientació i la tutorització amb el tast d'oficis i/o l'adquisició d'experiència professional

- Facilitació de l'accés als recursos de noves oportunitats: descentralització de l'oferta, actualment molt concentrada a Amposta i Tortosa, millora de l'accés als centres amb transport públic, etc.

***Moltes gràcies per la
vostra atenció!***

hungriapanadero@ferrerguardia.org

martafullola@ferrerguardia.org

FUNDACIÓ
FERRER i GUÀRDIA